

ԲԱՐՁՐ ՍՏԱՑԻՈՆ

ՕՐԱԿԱՐ

ԲԱՐԵՐԱՅԻ ՏԵՇԱՅԻՆ ԵՒ ԲԵՐԵՇԻՐԱՅԻՆ

ԳԻՏԵԼԵՑ

Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 17.

1844

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 1.

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Կողյին նոր երեսյներ :

Ա. Հիւսակայդ :

Այս առ տարի մայիսի 6^{ին} ու 7^{ին} գիշերը հիւսիսայդ կամ հիւսիսային արշալցոս երեցաւ Պելջիայի ու Գառզղայի մէջ մէկքանի տեղ, կասիոպէ համաստեղութեան մօտ : Իսկի բերան քառորդի մը չափ անանկ պայծառ լոյս մը ունեցաւ, որ ինչուան չորրորդ կարգի աստղերուն լոյսը նուաղեցաւ : Այս երեսութին ատենը կողմնացուցին սլաքը անհանդարտ կը շարժէր : Այնս քաղցէն տեսնուեցաւ որ աս արշալուսին մէջէն փառաւոր ասուալ մը թռաւ, ու իր ընթացքն էր արեմտեան հարաւէն դէպ'ի հիւսիսային արեելք . նմանապէս ուրիշ ասուալ մըն ալ հարաւէն դէպ'ի հիւսիսային տեղ ըսեր էինք՝ թէ ասուաներուն ընթացքը սովորաբար արեելեան հիւսիսէն դէպ'ի արեմտեան հարաւ կ'ինայ . բայց օրէ օր ձիշդ դիտողութիւններով կը հաստատուի՝ որ հիւսիսային կիսագունադին վրայ հիւսիսայգի ժամանակ թռած ասուաներուն ընթացքը հարաւէն դէպ'ի հիւսիս կ'ըլլայ . աս բանս, և

կողմնացուցի սլաքին այլայլիք, և իր դէպ'ի հիւսիսայգը դառնալը յայտնի ապացոյց է՝ թէ երկրի մագնիսականութեան ու հիւսիսային արշալուսին սկզբնական պատճառը մէկ է :

Բ. Լուսաւոր երեսյն ճը :

Այս տարին յունիսի 12^{ին} նոր լուսաւոր երեսյն մը տեսնուեցաւ հիւսիսային կիսագունադին վրայ լայնութեան վեցերորդ աստիճանին, ու երկայնութեան 13^ր աստիճանին վրայ : Կրիկուան ժամը ութին ատենները երկինքը թանձր ամպով մը գոցուեցաւ, սաստիկ հով ելաւ ու քանի մը կաթիլ անձրւեկաւ : Կէս ժամետքը փայլուն ձերմակ բոցի պէս լոյս մը տեսնուեցաւ երկինքը, ու եօթը ութը մանրերկրորդ վառելէն ետեյան կարծակի շառաչելով մը կորաւ. դարձեալ նոյնպէս լոյս մը տեսնուեցաւ, ու նորէն շառաչելով առջինին պէս աներեսյն եղաւ : Այս բանիս աղեկ մեկնութիւնը դեռ չկըրցան տալքընագէտները :

Գ . Ը ակադեմիա :

ՈՒԹՐԵՔԹԻ մօտ անցած տարիյունիսի երկուքին իրիկուան ժամը ութին յանկարծ ահաւոր ձայն մը լըսուեցաւ՝ ինչպէս թէ չորս թնդանօթ մէկէն նետուէին . թնդումէն ետքն ալ սուլելու պէս ձայն մը ելաւ, ինչպէս հրացանի գնտակը օղին մէջէն անցնելու ատեն կը հանէ : Ան միջոցին գեղացի մը որ արտէն կը դառնար՝ տեսաւ որ իրմէ քիչ մը հեռուն երկնքէն բան մը ինկաւ դաշտի մէջ, ու ամպի պէս փոշի մըն ալ մէկտեղ տեսնուեցաւ . մօտեցաւ ան տեղին, տեսաւ որ գետինը փոս եղած է մէկ մեթրի չափ խորութեամբ, և փոսին մէջ գտաւ երկնքէն ընկած շանթաքար մը, որուն ծանրութիւնը կը հասնէր 7 քիլոկրամ . դրսի մակերեսոյթը սովորական շանթաքարերուն պէս սե ու խորտուբորտ էր, և մէջը կապարի գոյն, տեղ տեղ ալ երկաթի փայլունութիւն ունէր :

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ը առաւ :

ԱԵՆԴԱՆԵԱՑ մէջ ամենէն աւելի մարդուս ընտանին ու չաւատարիմը շունն է . և թէպէտ քառսունէն աւելի տեսակ ունենալուն՝ ամենուն ձեն ու մեծութիւնն ալ իրարմէ տարբեր են, բայց ընդհանրապէս բնաւորութիւննին նոյն է : Ը ան սովորական կերակուրը միս է . և ստամոքսը այնչափ տաք է՝ որ ոսկոր ալ կը մարսէ : Հարին երկու անգամ կը ցընկնի՝ ինչուան տասուիրեք լակոտ : Որչափ ալ վազէ, տաքնայ ու փըրփըրի, ամենեին չքրտնիր, հապա միայն լեզուն դուրս կը ձգէ որ զովանայ : Ուեթե

Հիւանդութիւն ունեցած ատենը կ'երթայ շանխաղող ըսուած բոյսը կ'ուտէ որ սիրտը ետ գայ, անով կ'առողջանայ : Ը ունը կրնայ այնչափ կը ըսութիւն աւնել, որ մէկ քանի ծառայութիւններ ալ սորվելով հաւատարմութիւն իր պարտքը կը կատարէ : Այս կենդանւոյս բուն գեղեցիկ կատարելութիւնը իր տիրոջը վրայ ունեցած սէրը, հաւատարմութիւնը, արթնութիւնը, ձարտարութիւնն ու ինելացութիւնն է : Անոր համար հոս մէկ քանի ստոյգ ու զուարձալի դիպուածներ դնենք՝ որ աս կատարելութիւնները աղէկ իմացուին :

Հովուին մէկը օր մը իր շունը ու իրեք տարեկան տղան մէկտեղ դաշտը տարեր է եղեր . ինքը դիմացի լեռան վրայ ելլելուզելով կը տեսնէ որ տղան չկրնար քալել, կը թողու անիկայ հոն դաշտին մէջ, ու կ'ապըսպըրէ որ տեղէն ջարժի : Հովիւը ուզած տեղը կը հասնի չհասնիր, մէյմալ յանկարձակի օդը կը պղտորի, լեռը մշուշ կը պատէ, ցորեկը գիշեր կը դառնայ : Խեղձ գեղացին շուտ մը լեռնէն վար կ'իջնայ դէպ 'ի իր տղուն կեցած տեղը . բայց մութը սաստիկ ըլլալուն ձամբան կը կորսընցընէ . վերջապէս յոյսը կտրած՝ լալով ողբալով այրի մը մէջ կը մանէ, ու ան գիշերը հոնկ'անցընէ : Առառն կանուխ կ'ելլէ անկէ կը վազէ դաշտը, տղան չկայ . ուրիշ գեղացիներու հետ ալ կը փնտուէ ջդգտնէր, կը դառնայ իր տունը : Հոն իմանայ որ առջի օրը շունը եկեր՝ կը տոր մը հաց առեր փախեր է : Ա'ելլէն որին կը փնտուէ տղան օրերով, և ամէն իրիկուն տուն դարձած ատենը կը լսէ թէ շունը եկեր հացին կտորը առեր փախեր է : (յը մըն ալ հովիւը տունը կը սպասէ, և շունը եկածին պէս՝ անոր ետեէն կ'իջնայ որ իմանայ թէ ուր կը տանի հացին կտորը : Ը ունը հացը բերանը կ'առնէ, կը վազէ կ'երթայ բարձր ժայռերէն շիփշիտակ վար կ'իջնայ, կը մտնէ այրի մը մէջ, մարդն ալ ետեէն : Ա'յէմ' ալ